

stavce nesvědčí nikterak věta, že jisté jeho ustanovení o veřejných společnících nemá platiti pro jednajícího veřejného společníka Mořice K-a. Vždyť i jednající veřejný společník je veřejným společníkem; bylo proto jen vhodné, zvláště zdůrazniti, že ono ustanovení se nevztahuje k Mořici K-ovi, jenž je též veřejným společníkem, třebaže mimo to i jednajícím. Nad to mohlo ono obmezení odst. IX. v prospěch Mořice K-a míti na mysli případ, že by Mořic K. z jakékoli příčiny pozbyl vlastnosti jednatelské a zůstal prostým veřejným společníkem. Vývody, v nichž se dovolání snaží neodvolatelnost jednatelské činnosti Mořice K-a dovoditi z jeho závazku, zůstatí trvale jednajícím společníkem a přispěti k odbornému vzdělání Františka B-a, nejsou nijak přesvědčivé pro názor, že se i skupina H-ova, jež ho nejmenovala, vzdala práva, pro závažné důvody ze společnosti ho vyloučiti.

Čís. 7769.

Ustanovením § 297 a) obč. zák. nebylo nic změněno na všeobecných předpokladech příslušenství (§§ 294 a 297 obč. zák.), zejména na předpokladu trvalého používání hlavní věci, aniž lze povšechně tvrditi, že ustanovením § 297 a) obč. zák. byl změněn požadavek § 297 obč. zák., by vlastník určil věc za příslušenství.

(Rozh. ze dne 10. února 1928, R I 1119/27.)

Žalobce domáhal se na žalovaných Josefu a Antonínu S-ovi, by byli uznáni povinnými uznati žalobcovo vlastnické právo ke strojům, k nimž prý si žalobce vyhradil vlastnické právo. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal. Důvody: Soud první stolice usoudil, že stroje, o něž jde, staly se příslušenstvím továrny a vlastnictvím prvžalovaného Josefa S-a jakožto vlastníka továrny vstavěním a pevným spojením s ní, na základě nesporné skutkové okolnosti, že byly uvedeny v pevné spojení s tovární budovou, a na základě žalobcova přednesu, že bez tohoto spojení nemohlo jich v cukrářském podniku Antonína S-a býti použito. Ač odvolací soud sdílí jinak správný názor prvního soudu, že stroje knihovní poznámkou na základě prohlášení Josefa S-a a Antonína S-a povahy příslušenství nenabýly, rozchází se se soudem první stolice v tom, že jsou zjištěny okolnosti, za nichž jest cizí věc podle § 294 a 297 obč. zák. považovati za příslušenství hlavní věci. Žalobce, jak nesporno, nevymohl si knihovní poznámku, že stroje, o něž jde, jsou jeho vlastnictvím (§ 297 a) obč. zák.), ač spojeny jsou s budovou prvžalovaného Josefa S-a. Tento jakožto vlastník věci hlavní dal naopak při budově té knihovně poznamenati, že ony stroje jsou příslušenstvím továrny. Odpírá-li žalovaná uznati vlastnické právo žalobcovo, jež si tento při prodeji strojů osobě třetí, Antonínu S-ovi, až do zaplacení kupní ceny

nesporně vyhradil, a tvrdí-li prvžalovaný, že jest jich knihovním vlastníkem proto, že se staly příslušenstvím tovární budovy, musí on dokázati, že se skutečně staly jejím příslušenstvím. Otázka, zda se cizí věc stala příslušenstvím jiné věci, musí býti posuzována podle všeobecných pravidel (§§ 294, 297 obč. zák.), neboť tyto předpisy nebyly změněny § 297 a) obč. zák. Prvý soud odvozuje akcesorní povahu strojů především z jich pevného spojení s budovou, přehlížeje, že § 294 obč. zák. mluví o trvalém spojení, což se navzájem nekryje. Tato skutečnost (trvalost) nebyla ve sporu zjištěna a nestačí k jejímu zjištění, že byly stroje upevněny přišroubováním k podlaze a že bylo tvrzeno jich zabetonování, třebaž žalobce vysvětlil potřebu řádného upevnění tím, že jsou stroje poháněny řemenem. K bezvadnému zjištění trvalého spojení třeba jest místního ohledání ve spojení s důkazem znaleckým, kteráž průvody jest dodatečně provésti. Bude-li zjištěna trvalost spojení v ten rozum, že stroje nelze oddělit bez poškození budovy, bylo by žalobu zamítnouti. V případě opačném bylo by zjistiti, zda jsou tu předpoklady, za nichž jest jinak na příslušenství ve smyslu § 294 obč. zák. usuzovati. Z případů těch odpadá přírůst a okolnost, zda hlavní věci bez sporného příslušenství nelze užívati. Co se týče otázky, zda příslušenství k trvalému užívání věci hlavní nebylo určeno, nepřichází v úvahu určení zákonem (§§ 295, 296 obč. zák.) i zbývá pouze případ, zda vlastník věci vedlejší neurčil ji k trvalému užívání věci hlavní. V tomto směru třeba provésti přesná zjištění, poněvadž u vlastníka strojů (žalobce) nelze předpokládati, že je určil k trvalému užívání v budově osoby cizí (Josefa S-a), když je prodal Antonínu S-ovi, vyhradiv si proti němu vlastnické nároky až do úplného zaplacení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursům žalovaných.

D ů v o d y:

Do zrušovacího usnesení odvolacího soudu stěžují si oba žalovaní, obracejíce se rekursními vývody proti nařízenému doplnění řízení a proti právnímu názoru odvolacího soudu, jenž mu zavdal podnět k doplnění, že totiž otázka, zda se sporné cizí stroje staly příslušenstvím nemovitosti, vlastnický náležející prvému žalovanému, musí býti posuzována podle všeobecných pravidel (§§ 294 a 297 obč. zák.), poněvadž tyto předpisy nebyly změněny ustanovením § 297 a) obč. zák., jakož i, že odvolací soud vytýká soudu prvé stolice, že, přehlížeje doslov § 294 obč. zák., mluvící o trvalém spojení, odvozuje akcesorní povahu strojů, o které jde, především z jejich pevného spojení s budovou. Druhá žalovaná, jejíž právní postavení v této rozepři je od onoho, jež zaujímá podle svých obran proti žalobnímu nároku první žalovaný, rozlišné, poukazuje k ustanovením §§ 456 a 367 obč. zák. a uvádí, že i kdyby sporné stroje byly žalobcovým vlastnictvím, zůstanou jí podle uvedených předpisů obstaveny jako bezelstné nabyvatelce zástavy. Tato námitka byla sice druhou žalovanou v řízení soudu prvé stolice uplatněna, leč první soud, uznáv, že stroje jsou příslušenstvím tovární budovy, vy-

řídil tuto námitku výrokem, že jako příslušenství sdílejí právní osud hlavní věci, a že se proto zástavní právo nabyté druhou žalovanou vztahuje podle § 475 obč. zák. také k řečeným strojům. Je tedy první otázkou této rozepře, zda lze z doslovu § 297 a) obč. zák. odvoditi, že když »jsou stroje uvedeny s nemovitou věcí ve spojení«, nesejde již na způsobu tohoto spojení, že naopak každé spojení, ať je jakéhokoliv druhu, učiní stroje příslušenstvím nemovitosti, leda že by to v zákoně uvedenou poznámkou bylo vyloučeno (srv. Dr. Klang: Bemerkungen zu den sachenrechtlichen Bestimmungen der Zivilnovellen r. 1917 str. 6). Podle motivů zákona měla býti novým ustanovením § 297 a) obč. zák. chráněna veřejná důvěra tak, že, svědčí-li zevní stav, že stroje trvale příslušejí k nemovitosti (§ 297 obč. zák.), platí za její příslušenství. Ale k zevnímu stavu náleží též, že *v l a s t n í k n e m o v i t o s t i* (hlavní věci) provozuje onen podnik, v němž je stroj postaven. Je-li patrné, že podnik provozuje někdo jiný než vlastník nemovitosti (nájemce, pachtěř a pod.) — v souzeném případě nikoli vlastník nemovitosti, prvý žalovaný Josef S., nýbrž jeho bratr Antonín S. — nelze tvrditi, že by zevní stav ukazoval, že stroj trvale přísluší k nemovitosti, a pak také není předpokladů pro ochranu veřejné důvěry, která byla důvodem ustanovení § 297 a) obč. zák. Sluší tedy usuzovati, že ustanovením § 297 a) obč. zák. nebylo nic měněno na všeobecných předpokladech příslušenství (§§ 294 a 297 obč. zák.), zejména na předpokladu »trvalého používání« hlavní věci (§ 297 obč. zák.). Najatý, vypůjčený nebo podnikatelem jako nájemcem po případě pachtěřem do cizí nemovitosti vnesený stroj, není příslušenstvím, proto ohledně něho není zapotřebí poznámky podle § 297 a) obč. zák., že je vlastnictvím někoho jiného (Ehrenzweig: System, Das Sachenrecht r. 1923 str. 41). Proto nelze setrvati na opačném názoru, vysloveném v rozhodnutí čis. 5192 sb. n. s., jímž se bylo uchýleno od dosavadního stálého rozhodování tohoto nejvyššího soudu (srovn. čis. 3263, 3699, 5141 sb. n. s.), ale také od běžného právního názoru nauky (srovn. dále kromě už citovaných Adler, Zentralblatt 1918, str. 407, Stradal, Gerichtszeitung 1916, str. 246 »Damit wären alle juristischen Begriffe über Zubehör über den Haufen geworfen, Dr. Hollitscher, Juristische Blätter č. 1 str. 2, ročník 1918). Nelze také povšechně tvrditi, že ustanovením § 297 a) obč. zák. změněn je požadavek § 294 obč. zák., by *v l a s t n í k* určil věc za příslušenství, což zvláště dopadá v souzeném případě. Odvolací soud právem rozlišuje mezi pevným a trvalým spojením a správně usuzuje, že *t r v a l o s t* spojení nebyla zjištěna soudem prvé stolice. Nelze přisvědčiti prvému žalovanému, že otázka trvalosti spojení jest otázkou výhradně právní, která by se dala zodpovědět podle výsledků provedených důkazů a veškerého jednání, jmenovitě že by plynula z povahy samotných strojů. Byť i způsob upevnění strojů byl zjištěn (příšroubování a zabetonování), přece jen podle doslovu zákona (§ 294 obč. zák.) dlužno dbáti toho, že podstata příslušenství spočívá v tom, by, pokud jde o vedlejší věci, buď zákon nebo vlastník je určil k trvalému užívání věci. Poněvadž v souzeném případě nedopadá

vůbec takové určení zákonem, nýbrž mohlo by dopadati pouze určení vlastníkem vedlejší věci k trvalému používání hlavní věci, právem postřádá odvolací soud i po této stránce přesného zjištění a případně poukazuje na zvláštnost tohoto případu, že se totiž nedá u žalobce jako vlastníka strojů beze všeho předpokládati, že stroje ty určil k trvalému používání v budově cizí osoby (Josefa S-a), an je prodal Antonínu S-ovi a vyhradil si k nim vlastnické právo až do úplného zaplacení. Dlužno si zajisté povšimnouti v této souvislosti žalobcova přednesu, že Antonín S., který není vlastníkem hlavní věci — domu a továrny — nemohl stroje, jichž vlastníkem se dosud nestal, určit jako příslušenství k trvalému používání hlavní věci, a že nemovitost ani není zařízena jako továrna.

Čís. 7770.

Ve sporu o náhradu škody způsobené spoluvlastníkem spoluvlastníku svémocným nastěhováním se do bytu ve společném domě a užíváním tohoto bytu, nelze použití § 25 zákona na ochranu nájemců.

(Rozh. ze dne 10. února 1928, R I 14/28.)

Spoluvlastnice domu prodala trhovou smlouvou ze dne 16. března 1922 svou polovinu domu žalobci. Druhá spoluvlastnice domu prodala trhovou smlouvou ze dne 13. dubna 1922 svou polovinu domu žalovaným, kteří se do domu nastěhovali bez svolení žalobce. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaných náhrady škody, vzniklé prý mu svémocným obsazením a užíváním bytu žalovanými. Procesní soud první stolice žalobu pro tentokráte zamítl. Důvody: Uplatňuje nárok na náhradu škody, musil by žalobce prokázat, že skutečně škodu utrpěl. Podle § 1293 obč. zák. se předpokládá, že škoda byla již způsobena nebo že zisk již skutečně ušel. Pouhá možnost škody závislá na jiných okolnostech nestačí k odůvodnění náhradního nároku. Zdali žalobce utrpěl nějakou škodu tím, že se žalovaní proti jeho vůli nastěhovali do společného domu a v něm bydleli, závisí na tom, zda bude užívání soudem schváleno, a pak-li ano, v jaké výši bude stanovena úhrada za toto užívání. Dokud se toto rozhodnutí žalovanou stranou vyvolané nestalo, schází skutkový předpoklad pro posouzení spoluvlastnického poměru stran a pro vyúčtování jejich vzájemných nároků, jakož i pro vypočítání případné škody. O tomto předpokladu však může podle § 835 obč. zák. býti rozhodnuto jen v řízení nesporném. Žaloba nemůže poukazovati k tomu, že návrh takový byl podán žalovanými teprve dne 24. listopadu 1925, neboť po odmítnutí jeho nabídky ohledně placení 5.000 Kč za byt mohl sám žádati o soudcovské rozhodnutí podle § 835 obč. zák. Žaloba byla podána ještě před právoplatným rozhodnutím a jest proto předčasnou, takže byla pro ten čas zamítnuta. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu